

Učitelj pravi....

Vaši čolji naj bodo vedno v red, nosite gumi podpetnike na čoljih, ker s tem prihranite denar, a pri hoji ne povzročajo ropota.

PALMA
GUMI-PODPETNIKI
JUGOSL. IZDELEK

Dobe se pri vsakem cevjarjem mojstru!

v kolikor jo moreš ti vsiliti, odnosno — drugače rečeno — kolikor si sposoben se žrtvovati zanjo. To mora prodreti v zavest vseh državnih uradnikov. In ko se ustvari ta splošna stanovska zavest, tedaj se ne bo moglo dogajati: da bi na stotine in tisoče učiteljev, ali profesorjev, ali poštarijev stalo izven svojih strokovnih organizacij — iz najsebičnejših pobud (da ne plačujejo članarine!), računajoč, da se bodo v vsakem primeru tudi oni okoristili z rezultatom, ki jih dosežejo oni združeni njegovi tovariši, ki se ne plašijo materialnih žrtev. Kdor koli tako računa, ni dober človek in ne zasluži pažnje svojih tovarišev; še več nego to, on je neposreden sovražnik svojim tovarišem kakor tudi samemu sebi, ker udružuje, ako bi imelo tudi njega v svojih vrstah, bi, ker bi bilo močnejše, prišlo tudi do hitrejših in povoljnejših rezultatov. Zaradi tega je treba take sebičneže po pravihih bojkotirati.

Prvi problem je, kakor vidimo, v tem, da s širjenjem stanovske zavesti in obračunanjem glave od sebičnežev zberemo v svojih strokovnih udruženjih vse brez razlike. Drugi problem je prav tako važen. Ko se izvrši zbiranje vseh, je treba nadaljevati, da se ustvari in obdrži visoko enoten duh, enotna volja, da tudi javnost in odgovorni činitelji vidijo

pred seboj vedno ves stan složen in pogumen kadarkoli so v vprašanju stanovski interesi (ne samo materialni). Trezna stanovska zavest mora onemogočiti razne puntarje in sejalec razdora, ki — včasih iz strankarskih, največkrat pa iz sebičnih razlogov — vnašajo nėslogo in razdor in z brezsmiselnimi prepriparalizirajo vse mpeči celote. S kakimi besedami naj označimo gospoda, ki je na nekem stanovskem zborovanju zahteval, da se izgleduje nezaupnico predsedniku stanovske organizacije zaradi tega, ker je prišel v spor z oblastmi, — a njemu in vsem ljudem je dobro znano, da je prišlo do spora, ker je ta predsednik pravilno in možato branil interese svojega stanu! Treba je delati v tej smeri, da bo razvita stanovska zavest stala borbenejša nego kdajkoli za človekom ali za ljudmi, ki stavijo na kocko svoj osebni položaj za dobrobit celote.

Šele tedaj, ko se v stanovskem pogledu toliko popravimo, da nas na vprašanju stanovske solidarnosti nikdo in nič ne more razdružiti, in niti omajati, šele tedaj bomo mogli s pravico misliti:

R. Knežević,
preds. Jugosl. prof. udruženja.

Pravi Slovenci, Vindiši in južna Štajerska

Graška »Tagespost« je 10. aprila t. l. objavila članek »Slovenci na Koroškem«, dva dni prej pa »Berliner Tageblatte« članek »Spodnje Štajersko«. Prvi deli prebivalstvo Koroške v prave Slovence in Vindiše pravarjajoč pri tem našo zgodovino, kar dokazuje še vedno staro miselnost avstrijskega nemštva; drugi pa opisuje »trnjevo« pot Nemcev na Južnem Štajerskem v kulturnem, jezikovnem in verskem pogledu. Je to jeremijada, katerih smo že vajejeni in katere lahko ovzemo z dokazi iz svobodnega življenja Nemcev v naši deželi. Pri tem dokazovanju in primerjanju nam seveda bolet stiska srce, ko naša »balkanska« kultura daje pri nas življenje Nemcem in celo Nemčurjem popolno svobodo. Pisca sta vsekakor sodila situacijo po narodnem reku »Vsak sodi po svojem kopitu«.

Predalec bi zašli, ako bi razpravljali o vseh in obeh člankih predbacivanih natolecevanj in pretvorb, ne da bi pri tem zopet odkarili ran našega naroda. Vendar mora učitelstvo, ki je v vseh teh bojih stalo z drugimi borci na vidnem mestu, zopet izpolniti zahteve vklesane v gosposvetjski kamen ter braniti zemljo slovenskih knezov Boruta, Gorazda in Inga in »nemško deželo med Dravo in Savo«. Učitelstvo je, kakor že rečeno, stalo v vseh nacionalnih bojih na vidnem mestu ramo ob rami z drugimi, živelo v ne-

posrednem stiku z narodom, borilo se v družtvih in šolah proti nemškim organizacijam in njihovim ponemčevalnicam Schulvereina. Stoletja je obiskoval njihove hiše, stoletja počučeval otroke v jeziku pradedov. Zato ob tej priliki lahko z drugimi branitelji odločno zavrne nesmiselne zahteve z Dunaja in Berlina.

Učiteljstvo, kot najtesnejši delavec z narodom in dober poznavalec njegove usmerjenosti, najstrože obsoja pretvorbe različnih starih nemških in avstrijskih možganov, ki skušajo iz samokoristnih nagonov deliti Slovence na Koroškem v različne med seboj nerazumevajoče se skupine, kakor tudi odločno zavračuje absurde trditve bivših absolutistov o »trnjevi« poti Nemcev na bivšem južnem Štajerskem. V dokaz prvega navajamo tisočletno uporabo slovenskega jezika na Koroškem, ki se nikoli tako ne razlikuje v svojih narečjih kot n. pr. Nemec iz severa in njegov brat iz juga ali pa celo zlahitna nemščina Dunajčanov in naših Kočevarjev ter isto toliko staro slovensko tradicijo. Ze leta 1444. je naš zadnji knez Ingo prepustil Ernestu Zelzčnemu oblast nad Slovenci in vendar so morali Nemci na Koroškem leta 1920. v slovenskem jeziku — v jeziku ondotidega prebivalstva — agitirati za svojo zmago, pri čemer so se posluževali tudi pretvorb, prevlar, glasovanj mrtvih in najširoko-

Trije kralji ogradarski

Ko so prišli dnevi stiske in pomanjkanja, so se zbrali trije kralji ogradarski, Cifra, Matjažek in Holaj, sedli so za mizo in pri tretjem litru so si razdelili vse dobrote in čednosti tega sveta. Holaj je vzel v zakup rodoljubje, Cifra napredek in pridnost in Matjažek poštenost. Bili so rodovitni časi, blagodejen dež je rosil z neba in čednosti so uspevale in se razbohotile, dajale so obilen sad in kašče vseh treh kraljev so bile zvrhano polne.

Nerodne postavle so pa izmalčile blagoslovljeno življenje, z dobrimi leti je prišel v Ogrado učitelj Tomaž. Star je bil že, trudno je hodil, kot bi se hotel v zatišju odpociti od vsega hudega, kar je že prestal. Ograda se ga je razveselila, Tomaž se je pa samo smehljal. Niti iskrice hudobije ni bilo v njegovem smreju, najbolj zakrknjenemu grešniku je vse dobrotljivo odpustil, tiho je opravljal svoje delo in se ni brigal za svet. Skromno je stopal mimo hiš in se pokrival pred vsakim znamenjem. Prešli so dnevi, v Ogradi so se privadili starega gospoda, napol svetnik se jim je zdel, otroci so tekali za njim, stari ljudje so ga ustavliali.

»Tako poštenjak!« so govorili med seboj. »Ze na zunaj se vidi, kakšen je. Takega ne premore Ograda.«

»Pošetnjak!« je nezadovoljno majal z glavo Matjažek. »Kakšne postavle so to? Kar tako se priklati od nekod star človek in vzame človeku vso čast. Vprašam vas, ali je to prav?«

Pa je poklical še Cifro in Holaja in že pri prvem litru so sklenili, da to ni prav in da Ograda tega ne sme trpeti.

»Ti, samo ti, imaš pravico biti največji poštenjak v Ogradi,« sta rekla Cifra in Holaj. »To se vendar razume! Kakšen red pa bi bil to, da pride neobdigrateba kak berač, ki nam vse naše čednosti odnese, tako rekoč ukrade.«

In učitelj Tomaž je dobil pismo, naj popopravi svoje stvari in naj se premakne v Tih dol, zakaj, to vendar ne gre, da bi bil narodu v spotiko. Otroci so jokali, ljudje niso razumeli, a bila je uradna potreba in Matjažek se je oddahnil.

Pa so poslali v Ogrado drugega učitelja, krepkega in resnega in brž so se ga ljudje razveselili. Še Matjažek ga je poklical na pol litra. Novi učitelj ni stopal tako trudno, bil je poln življenja in imel je žuljavé roke. Stopal je po vrtovih, ni dosti govoril, vzel je škarje, obrezoval drevje, cepil, zdravil bolno živino, delal prošnje za vaška pota, učil kmetovanja, od jutra do večera je bil na nogah, od hiše do hiše je hodil, nikdar se ni utrudil.

»Ta je pravi,« so se blagovale ljudje, »daleč naokoli nimajo takega. Ta je za napredek, za delo, človek, kakor jih ne poznamo na Ogradi.«

»Kaj?« je vzkričjal Cifra, drugi kralj. »Za napredek sem vendar jaz, vso učenost sem pretčital in zmeraj sem delal za blagostanje in gospodarstvo. Kaj bi se tak človek mešal v naše delo! Ali je to kaka pravica, kak red?«

In oba kralja sta vzkliknila, da to ni noben red in da Ograda trpi zaradi nereda.

»Za napredek smo že mi tukaj, Sicer pa ne maramo novotarj in ljudsko mnenje je treba spoštovati.«

In tudi drugi učitelj je dobil ukaz, naj odide, da bi ne bil v napotje splošnemu napredku in blagostanju. Otroci so jokali, ljudje

Novost!

Pristnobarvne, lahke bombažaste tkanine za obleke ki se ne mečkajo.

A. ŽLENDER

Ljubljana, Mestni trg 22

grudnejših obljub svobodi. Naš narod je vkljub sto- in stoletnemu robstvu ostal vedno za germanizacijo odporen.

Iluziji nemškega dopisnika o »nemški deželi med Savo in Dravo« odgovarja učitelstvo, zavedajoč se nepotrčnosti razprave tega vprašanja, samo tole, da je to samo nadaljnji korak njihovega sistematičnega grabljenja naše zemlje, da je tu narod isto tako odporen proti germanizaciji kakor na Koroškem in da smo Jugoslovani tolerantnejše postopali z njimi, kakor pa marsikateri velešla, ki z največjim bobnom razglasuje svoje razumevanje do kulturnih vrednot naše na-

rodne manjšine. Našim Nemcem se godi mnogo bolje, kot pa njihovim bratcem prav v bližini meje ali celo onim v rajhu. Poleg svobodnega šolstva vseh vrst uživajo popolno svobodo Kulturbandi, Sängervereini, cerkvene občine, itd. A naši bratje na Koroškem — molčite!

Učiteljstvo je in bo stalo vedno z vsemi drugimi borci na mejah svoje domovine kot bučen čuvar jugoslovske zemlje in njenega svobodnega roda ter bo sočustvovalo s trepičimi brati severno Karavank in južno Julijskih Alp, dokler tudi njim ne vzkljeje svoboda!

Rupnik Vinko.

Dvodnevni vrtnarski tečaj za učiteljice

V St. Juriju ob južni železnici se je v tamojnji banovinski kmetijski šoli v dneih 20. in 21. aprila vršil vrtnarski tečaj za učiteljice ter žene in dekleta meščanskih slojev. Med udeleženkami je bilo tudi 36 učiteljic, ki so prispele iz različnih krajev banovine. — Tečaj je bil praktičen in teoretičen in je imel poleg poučnega, še namen dvigniti med že obstoječimi sadjarskimi in vrtnarskimi družtv po deželi zanimanje za vrtnarsko panogo, ki se po deželi bolj zanemarja, k čemu naj bi pripomogle tudi naše učiteljice. Osnujejo naj se pri družtvih vrtnarski odseki.

Program tečaja je bil zelo posrečen. Kljub kratko odmerjenemu času je bila v tečaju predelana vsa potrebna snov. Glavni predavatelj strokovni učitelj g. Vardjan je na svojstem način strokovnjaško predaval o na-

črtih šolskih vrtoih, o družinskih, počitniških (weekendskih), Schreiberjevih in drugih vrtoih, o obdelovanju vrtné zemlje, rabi sodobnega vrtnega orodja, enoenjuju, sejanju in oskrbovanju zelenjadnih rastlin, o gnojakiu, toplakih, silnicah in izkoriščanju enojakov.

Snov drugega dne je bila: posebno zelenjadarstvo, najvažnejše zelenjadnice in njihova vzgoja in oskrba, spravljanje zelenjadnic, najvažnejše cvetice na vrtu, na oknu in oskrba cvetic. Gospod predavatelj je tudi sicer ob vsaki priliki ustregel vsakomu: s svojimi bogatimi nasveti. — Praktična dela je vodil neumorni vrtnar gosp. Korber z velikim potrpljenjem, zakaj učiteljice nismo varčevale z vprašanji. Tečaj je vsekakor dobro uspel in je svoj namen dosegel. Ob letu bi ga kazalo obnoviti in raztegniti. — Kē.

Smučarski tečaj za učiteljsčnike

Lepi spomladanski dnevi se pričenjajo, z njimi pa se je umaknila tudi zima visoko v gore. Mladina bo zopet gojila razne telesne vaje na prostem. Kakor je pri nas v obilni meri poskrbljeno za razmah »poletne« telovadbe, tako se živo občuti pomanjkanje strokovnega smučkega pouka v šoli. Ker manjka učiteljev-smučarjev, ostaja mladina marsikje v zimskem času brez pouka v smučanju. Ta nedostatek v teladni vzgoji skuša scasoma odpraviti kr. banska uprava.

Na njeno pobudo se je letos prvič uvedlo smučanje na učiteljsčine, in sicer v V. letnik. Smučarski tečaj za učiteljsčnike se je vršil radi letošnjih neugodnih snežnih razmer in radi pomanjkanja prostega časa od 14. do 16. febr. na Veliki planini in se je nadaljeval o velikonočnih počitnicah od 13. do 17. aprila na Voglu v Bohinju.

Vodstvo in nadzorstvo tečaja je bilo poverjeno g. prof. Jerasu Josipu, referentu za telesno vzgojo pri kr. banski upravi. Namen tega koristnega tečaja je vzgojiti kader učiteljev-smučarjev, ki bodo v poznejših letih uspešno poučevali smučanje v šoli.

Telesna vzgoja in duševna izobrazba sta v okviru celotne vzgoje enakovredni. Prirodnim, to je praktično uporabljivim vajam je treba dati prednost. Z njimi premagamo ovire, zapreke v vsakdanjem življenju (reden obisk šole v gorskih vaseh, kjer so smuči prometno sredstvo). Z njimi utrjujemo zdravje, razvijamo smisel za narodo in spoznava-

mo krasoto naše domovine. Smučanje vpliva na pogum in navaja na red. Vrhunskih uspehov (rekordov) pa pri teladni vzgoji v narodni šoli ne zahtevajmo, saj se itak prekmalu pokažejo med mladino sami od sebe nepravilni in nezdravi športni izrodki, ki se n. pr. v nogometu najbolj živo odražajo. Tu je treba res prave vzgoje. Doživet je lastnega uspeha sicer stopnjuje veselje do sporta, ne sme pa prekoračiti zdrave meje.

Za zdravje v tečaju je skrbela gospa dr. Lunaček. K sreči so bili vsi tečajniki pri najboljšem zdravju; saj so fantje pod nadzorstvom prof. telovadbe g. Vinka Zaletla pokazali, da je prvi pogoj uspeha v tečaju red in disciplina, ki ne vlada samo na učiteljsčini, ampak tudi v naravi, da se tako preprečijo nepotrebne nezgode.

Tehnični vodja tečaja je bil naš smučarski pionir, priznani stari praktikar tov. Ivan Tavčar, ki je vodil 1. skupino, 2. skupino pa je prevzel tov. Janko Sicherl. Oba smučarska učitelja sta z obilno strokovno in pedagoško prakso vodila po preizkušenih metodah praktični in teoretični del pouka.

Zjutraj so bile najprej na vrsti gimnastične vaje. Nato so sledile praktične vaje. Po predpisanim učnem načrtu je bilo postopoma predelana metodično vsa smučska tehnika. Vmes so bile vpletene tudi razne smučarske igre. Popoldne je bilo ponavljanje snovi. (Praktična uporaba predelane snovi na kratkih izletih.) V večernih urah so se vršila predavanja.

Tov. Tavčar je predaval sledeče: Smučska oprema, smučska tehnika, zgodovina smučarstva, orientacija v planinah s pomočjo zemljevida in kompasa, nevarnosti zime, gradnja zasilnih zavetišč, transport ponesrečencev i. dr.

G. dr. Lunačkova je govorila o higieni smučanja, o poškodbah, o prvi pomoči v neugodah itd.

Tov. Sicherl je pripovedoval naslednje: Metodika smučanja, smučanje v šoli (smučska ura — dve učni sliki), organizacija smučarstva med šolsko mladino in med narodom.

Vsi tečajniki so pazljivo sledili pouku in marljivo sodelovali v tečaju. O tem so pričale živahne debate, ki so se vršile zvečer po končanem delu, ki so trajale od ranega jutra do poznega večera natančno določeno po urniku. Po debatni pa se je razvila dostojna (na planinah ni vedno tako), tovariška zabava. Ob zvokih kitare se je oglasil krepki pevski zbor z lastno smučarsko himno.

Prav ljubke kuplete je pel tečajnik Zitnik. Tov. Sicherl pa je s humorjem pripovedoval zanimive smučarske dogodivšične naših malčkov. V taki obliki seveda ni mogla smuka utruditi in dolgočasiti ostalih številnih gostov, ki so delili toplo-zavetje pod gostoljubno streho Skalaškega doma na Voglu z banov. tečajniki, ki so preživeli tu par ur poštene zabave, zavedajoč se, da jih čaka kmalu zopet težak življenjski boj za obstanek.

Ob zaključku tečaja se je g. referent Jeras v imenu banske uprave zahvalil vsem sodelavcem za njihov požrtvovalni trud ter bodril tečajnike naj pridobljeno znanje poneso med narod in naj povsod širijo smučanje — to lepo telesno panogo. V imenu tečajnikov

Venceslav Winkler